בעא מיניה רבי זירא מרב יהודה אשה מהו שתבדוק עצמה לבעלה אמר ליה לא תבדוק ותבדוק ומה בכך א] אם כן לבו נוקפו ופורש בעא מיניה רבי אבא מרב הונא אשה מהו שתבדוק עצמה כשיעור וסת כדי לחייב בעלה חטאת א"ל מי משכחת לה לבדיקה כשיעור וסת והתניא איזהו שיעור וסת משל לשמש ועד שעומדים בצד המשקוף ביציאת השמש נכנס עד הוי וסת שאמרו לקנוח ולא לבדיקה אלא מהו שתקנח איכא דאמרי הכי בעא מיניה אשה מהו שתבדוק עצמה כדי לחייב בעלה אשם תלוי אמר לו לא תבדוק ותבדוק ומה בכך א"כ לבו נוקפו ופורש: ובשעה שהיא עוברת וכו': אמר ר' אמי אמר רבי ינאי וזהו עדן של צנועות א"ל רבי אבא בר ממל לר' אמי תנא תני צריכות ואת תני צנועות אמר ליה שאני אומר כל המקיים דברי חכמים נקרא צנוע אמר רבא ושאינו מקיים דברי חכמים צנוע הוא דלא מקרי הא רשע לא מקרי אלא אמר רבא צנועות עד שבדקו בו עצמן לפני תשמיש זה אין בודקות בו לפני תשמיש אחר ושאינן צנועות בודקות ולא איכפת להן גופא אמר רבי זירא אמר רבי אבא בר ירמיה אמר שמואל אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק אמר ליה ר' זירא לרבי אבא בר ירמיה אין לה וסת בעיא בדיקה יש לה וסת לא בעיא בדיקה א"ל יש לה וסת ערה בעיא בדיקה ישנה לא בעיא בדיקה אין לה וסת בין ערה בין ישנה בעיא בדיקה אמר רבא ולימא ליה יש לה וסת לטהרות בעיא בדיקה לבעלה לא בעיא בדיקה אין לה וסת אפילו לבעלה נמי בעיא בדיקה ומדלא א"ל הכי ש"מ קסבר שמואל כל לבעלה לא בעיא בדיקה ת"ר חמרין ופועלין והבאין מבית האבל ומבית המשתה נשיהם להם בחזקת טהרה ובאין ושוהין עמהם בין ישנות בין ערות בד"א שהניחן בחזקת טהרה אבל הניחן בחזקת טמאה לעולם היא טמאה עד שתאמר לו טהורה אני והא שמואל במאי מוקי לה אי בשיש לה וסת קשיא ערה ואי בשאין לה וסת קשיא בין ערה בין ישנה לעולם בשיש לה וסת וכיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו אמר ליה רב פפא לרבא מהו למעבר כי הא מתניתא

א"ל

רש"י

כשיעור וסת. מיד לאחר בעילה במטלית דאמרינן לקמן בפ"ב (דף יד.) נמצא על עדין שלה אותיום כלומר מיד לאחר בעילה חייבין בקרבן דודאי דם הוה בשעת ביאה: לבדיקה. לחורין ולסדקין הילך כשיעור וסת לא משכחת לה: לשמש. אבר: ועד. סדין שמקנחת בו: לקינוח. מבחוץ. אם בקינוח מצאה דם בכשיעור הוה חייבין חטאת אבל אם בבדיקה מצאה כבר אחר השיעור שהרי לא בצד המשקוף עומד אלא בידה אוחזתו ויש כאן שיעור טורח כדי הבאה מידה למשקוף ואשם תלוי איכא ולא חטאת: מהו שתקנח. אשה שאינה עסוקה בטהרות מי בעיא קינוח לאחר תשמיש כשיעור וסת לידע אם מצאה דם ויהא בעלה חייב חטאת: מהו שתבדוק. בדיקה ממש: באשם תלוי. דאמרינן לקמן (שם:) נמצא על שלה לאחר זמן יותר מכשיעור וסת חייבין באשם תלוי דספק הוה דם בשעת ביאה ספק בא לאחר מכאן: א"כ. שמצריכה לבדוק אחר ביאה: לבו נוקפו. קודם ביאה והא דתנן לקמן (שם.) דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים בעסוקות בטהרות: וזהו עדן של צנועות. כלומר מדת חסידות שנו כאן ולאו חיובא הוא דאמרינן בפרק שני (שם) הצנועות מתקנות להן שלישי לתקן את הבית. וזהו עדן אלפני תשמיש קאי: אין בודקת בו לפני תשמיש אחר. לפי שמטונף וההוא מראית ליתנו בבדיקה ראשונה ושוב אין נראים בו טיפה כחרדל: יש לה וסת לא בעיא בדיקה. בתמיה. והא קתני מתניתין יש לה וסת דבעיא בדיקה כיון דעסוקה בטהרות. ולקמן פריך ליטני ליה הא בשאינה עסוקה בטהרות ומשני קסבר שמואל כי אינה עסוקה אפילו אין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה הואיל ואינה עסוקה בטהרות: ערה. דאיל לעסוקי בטהרות בעיא בדיקה לבעלה אי נמי דליכא טירחא לנעורה אבל ישנה איכא צערא ולא אטרחוה רבנן אי נמי ישנה דלא חזיא לטהרות אפילו רגילה לעסוק בטהרות לא בעיא בדיקה: לטהרות בעיא בדיקה. כלומר העסוקה בטהרות בעיא בדיקה אפילו לבעלה: לבעלה לא בעיא בדיקה. היכא דאינה עסוקה: אין לה וסת אפילו לבעלה. גרידא דאינה עסוקה בטהרות בעיא בדיקה: כל לבעלה. בלא טהרות: לא בעיא בדיקה. אפילו אין לה וסת הילכך הא דאמר שמואל אסורה לשמש עד שתבדוק בעסוקה [בטהרות] קאי והיינו דאמר לעיל (יא:) ואוקימנא בעסוקה בטהרות: כיון שתבעה. לתשמיש: אין לך בדיקה גדולה מזו. דאי לא קים לה דטהורה היא הוה בדקה ובדיקה דקאמר שמואל לעיל בתביעה סגי ולבי מגמגם: כי הא מתניתא. (א)בעיא בדיקה או תביעה:

סותי

תוספות

בעי ר' זירא אשה מהו שתבדוק. פי' לפני תשמיש: **לבו** נוקפו ופורש. פר"ח כיון דרואה אשתו בודקת מחשב שאם לא הרגישה לא היתה בודקת לפי שיודעת שחכמים לא תקנו לבדוק: **כדי** לחייב בעלה חטאת. הכא נמי הוה מצי למיבעי מהו שתבדוק קודם תשמיש ותניח העד עד הבקר כדי לחייב בעלה חטאת אלא דכבר השיב לו שאם תבדוק לפני תשמיש לבו נוקפו ופורש: **צנוע** לא מיקרי רשע לא מיקרי. בתמיה וא"ת בריש כתובות (דף ג:) דקאמר משום נעשות ומשום פרוצות כיון דקרי להו נעשות הנהו דלא עבדי הכי אמאי קרי להו פרוצות וי"ל דהתם קרי להו נעשות כדאמרינן התם ומנין דלא אנים וסברה דאנים ואפ"ה סברין היה לה למות שאין אנים ורוב העולם אין אנוסים ופרוצות משום דזימנין דאנוס פירוש פעמים דיודעת שאינו אנוס ואמרה דלא אנוס ול"נ התם וסברה: **אשה** שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק. ובעסוקה בטהרות איירי וא"ת מאי קמ"ל מתניתין היא (לעיל יא.) ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה וליכא למימר דאתא לאשמועינן דאע"ג דאין לה וסת דשרי לקיימה על ידי בדיקה כר"ח בן אנטיגנוס וכן פירש רש"י לקמן דהלשון משמע דלא בא להשמיענו היתרא אלא להשמיענו שצריכה בדיקה וי"ל דקמ"ל באין לה וסת דאפילו ישנה צריכה בדיקה: **בין** ישנות. פי' דליכא איסור נדות אבל אסור לבא על הישנה כדאמר בנדרים (דף כ:) א"נ הכא לא נגמרי בישנה איירי אלא אינה ערה כל כך שתדע להשיב אם היא טהורה אם לאו:

שמואל במאי מוקי לה. וא"ת ונוקמה באינה עסוקה בטהרות ויש לומר דדייק מלישנא יתירא דקתני נשיהם להם בחזקת טהרה ואמאי איצטריך תו למיתני ובאין ושוהים עמהם אלא לגלויי דאיירי דעסוקה בטהרות וכפ"ב (לקמן דף טו.) דקתני כל הנשים בחזקת טהרה וקתני בתר הכי והבאין מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה וקתני תרתי אע"ג דאינה עסוקה בטהרות איירי התם אשמעינן דאין לחלק בין באין מן הדרך לבני העיר וא"ת בלא שמואל תקשי מתניתין דמצרכת בדיקה בעסוקה בטהרות לברייתא דהכא וי"ל דפריך לשמואל אפילו בישנה באין לה וסת אבל מתני' לא איירי בישנה וכן פי' רשב"ם. [א"נ ממתני' ה"מ לדחוקי ולאוקמי באין לה וסת ודיה שעתה לא קאי אלא אצריכה להיות בודקת ותו לא אע"ג דפשטא דמתניתין ביש לה וסת כדפריך לעיל והא מתניתין ביש לה וסת עסקינן]: **כיון** שתבעה. פירוש כיון שבא מן הדרך מפייסה ותובעה לתשמיש ואי הויא כבר רמיא אנפשה שהרגישה בשעת לחייה וזוכרת אבל אם לא בא מן הדרך אסור בעברה לפי שאינו מאריך בפיוס של תשמיש אלא בא עליה מיד ולא רמיא אנפשה לאזהורי שהרגישה: **מהו** למעבר כי הא מתניתא. פי' רש"י כי הא מתניתא דבעיא בדיקה או תביעה וקשה דבעברה דוקא מצריך בדיקה ואם כן מאי קא מהדר ליה דמגניא באפיה דבתביעה לא מגניא באפיה ועוד אי לבעלה גרידא קבעי כדמשמע דלבני בבל הוה שואל הא פשיטא דאמר לעיל (דף יא:) כל לבעלה לא בעיא בדיקה וגם אין להחמיר לבדוק דא"כ לבו נוקפו ופורש כדאמר לעיל ואי בעסוקה בטהרות קבעי פשיטא שצריכה בדיקה כדתנן ובשעה שהיא עוברת לשמש ביתה כו' ותו למה שואל בענינו בברייתא זו כיון דמתניתין נמי מצרכה בדיקה לטהרות ונראה לפרש מהו למעבר כי הא מתניתא דלא מצרכה מידי בישנה ושמא אף לבעלה גרידא צריך להקיצה ולתובעה והא דאמרינן לעיל דאפילו באין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה א)בישנה מ"מ דילמא תביעה בעיא אי נמי לעיל איירי כשהיא בעיר דאם איתא דהיתה טמאה הוה אמרה ליה קודם לכן אבל בבא מן הדרך איכא למיחש ומתני' דפ"ב (לקמן טו.) דבאין מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה איכא נמי למימר דהיינו דלא בעו בדיקה אבל בעו תביעה אי נמי בערות דווקא אי נמי ביש לה וסת:

א) גי' רש"י אפילו וכו'

אמר

תוספי הרא"ש

שחרית וערבית. צנועות עד שבודקת בו שחרית אין בודקת בו ערבית. ואיכא למימר דאפילו צנועות לא איכפת להו בהם אבל בעד שלפני תשמיש איכא למיחש שמא חימוד רוב התאוה הוריעה כבר ושלוכלך קצת: **גופא** אמר רבי זירא. ל"נ גופא דהא מפסיק במתני' ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה: אי בשיש לה וסת קשיא ערה. תי' מאי קא קשיא ליה דלמא הך ברייתא איירי באינה עסוקה בטהרות. ותי' ר"ת מדקתני חמרין ופועלין הבאין מבית האבל ומבית המשתה ואלו רגילין לעסוק בטהרות. חמרים שרגילין להוליך תבואה מעיר לעיר. ופועלין הרגילין בטהרות אצל בעלי בתים. הבאים מבית האבל לחבורתו. ומבית המשתה של חתן שמצרכין שם אוכלי טהרות. ומ"י קשה ארפריך לשמואל מהך ברייתא תיקשי ממתני' אורך אנפשה ואי הויא ארגשה והויא כמו בדיקה. אבל באין לה וסת אפילו ישנה בעיא בדיקה וישנה לא שייך תביעה הלכך אוקמה בשיש לה וסת. ותימה כיון דתביעה הויא כבדיקה א"כ בספק דהניחה בחזקת טמאה תביעה נמי הויא כמו אמרה לו טהורה אני א"כ מאי איכא בין ריעא לספק. וי"ל בריעא אישנות קאי: **מהו** למיעבר כי הא מתניתא. תי' מאי קא בעי הא ליכא מאן דפליג אברייתא. וי"ל דמיבעיא ליה לענין בעלה ובאינה עסוקה בטהרות דהא רב פפא ורבא ורב כהנא בבבל הוו שאינן עסוקין בטהרות ומיבעיא ליה אם יש להחמיר ולהצריכה תביעה דנהי דאינה יכולה לבדוק כדאמרינן לעיל דא"כ לבו נוקפו ופורש. מיהו אם יכול להחמיר להצריך תביעה וא"ל לא ראו מצריכין לה תביעה א"כ

מיגניא

(א) נראה דצ"ל מיירי בסמוכות דוקא כגון שלאחר התשמיש שלא לבחון בו ג"כ קודם תשמיש לפי שכבר שלאחר תשמיש הוא מלוכלך בכבכות זרע וכו'.

עין משפט נר מצוה

קז א ב מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' ט' ופ' ו' מהלכות מטמאי משכב ומושב סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן קפו סעיף א וסימן קצו סעיף ה:

קח ג מיי' שם סמג שם טוש"ע י"ד סימן קפו סעיף א וסימן קצו סעיף ה:

קט ד מיי' פ"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה [illegible] טוש"ע שם סעיף ב:

קי ה מיי' שם הלכה [illegible] ופ"ו מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה [illegible] סמג שם טוש"ע י"ד סי' קפו סעיף ב:

קיא ו מיי' פ"ד מהלכות איסורי ביאה הל' [illegible] סמג שם טוש"ע י"ד סימן קפו סעיף ג [illegible]:

קיב ז מיי' שם:

מוסף רש"י

לבו נוקפו ופורש. מן האשה (לעיל ג:). וסת שאמרו. לפניה כשמכה לקינוח, מבחוץ, ולא לבדיקה, מבפנים, דלא"כ שהשה יותר מכשיעור ואין כאן אלא [illegible] (לקמן יד:).

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כי הא מתניתא בעיא בדיקה או תביעה כצ"ל ותיבת בעיל נמחק:

תוספי הרא"ש

כדי לחייב בעלה חטאת. [illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com